

oeken. Voor
schijnt te
station zijn
denken
hoort sterken
ologen over
kunnen.
nu met die
oeten geven.
erg lui.
priesters
elgie (van
roomheid
d tegen het
k concludee-
em lekt....
en het chris-

dat hij een
ten strecken
hte wezen.

paradox wel
an ziel. En

el's tragisch,
moed af.
d niet
ie een ant-
nouden naar
voorzoover
weet, en
alle dingen.

het beeld
neer dus hij

er te komen
op de waar-

en, die van
Zou Barth
ze nog altijd
den?

spelen met
tar voor een
media; dan
auze, zonder
er oplossing
den, om het
et liever lui-
Ik u geef?"
Eten?

een een-
heeft, zal
ug van con-

al het gesol-
ndom is wel

worden. Dat
lijkheid. Het
laar geweest
idendom en
niet secur-

leerzaam is
in volkspre-
len opdisch-
stendom. En
n applausje,
dat het in
rool ter dege-
het volk²¹).
Laat het pa-
ijd een ding.

tig in para-
treedt door
begint ook
elden kant.
H een naam
et „maken“;
Vandaar, dat
chen spraak
it zelf; wat
as, dat be-
heet in den

K. S.

geiteerd in
„Wort“ in
1926, 7 jrg.

g. dezer dagen
ag, alle levens-
it gesteld, met
zou religie
ware christen-
en religioe-
ed“ (N. Theol.
bl. 23), Gere-

u. d. dialek-
Mohr. Tübingen

7) Het is sprekend, dat een man als Böhm de dialektische theologie der crisis verwijten kan, dat zij Kierkegaard slechts voor een deel laat spreken. Kierkegaard liet de verticale lijn der paradox nog zacht verbinden met de horizontale „ervaringslijn“, maar Barth neemt slechts de eerste „lijn“ over. (178 v.) Dit is het heilige vlak.

8) Böhm a. w.
9) Gogarten (aangehaald in Neuhauer, a. w. 14).
10) Men denke aan Barth's consequente terminologie. Op de bedenkingen van P. Tillich (Kritisches und Positives Paradox, Theol. Blätter, 1923, no. 11) antwoordde hij met een art.: „Von der Paradoxie des positiven Paradoxes“, a. w., no. 12.
11) Menekelbeisweg: zum Gotteskennens (rationale, irrationale, superrationale, München, Kösel & Pustet, 1923, bl. 85 v.
12) Theozentrische Theologie II, Deichert, Scholl, 1914, bl. 142, 143 (credo, quia absurdum, en ook: quia non absurdum).

13) Vgl. Rudolf Hayn, Die Romantische Schule, Berlin 1920, 200, 297, 300.

14) Dit erkent ook Rudolf Otto zelf (Aufsätze, das Numinose betreffend, Stuttgart, Perthes, 1923, 119).

15) Römerbrief, 1924, 113.

16) Aangehaald in Lehmann, Kierkegaard, 1913, 151.

17) Christliche Welt, 23 Nov. 1922, 36e Jrg. nr. 46—47.

18) a.w. 864.

19) a.w. 866.

20) a.w. 872/3.

21) (H. Theos), Epigraphische, forngeschichtliche und religions geschichtliche Untersuchungen von Erik Peterson. — Göttingen, Vandenhoeck en Ruprecht, 1926, 190, 191.

Rectificatie. In kolom 2 bl. 66, staat, regel 28 v.o.: „verandering van theologie en wijsbegeerte“. Lees in plaats van „en“: „in“.

UIT DE SCHRIFT.

Looft den HEERE.

Ziel, looft den HEERE, alle zij knechten des HEEREN; gij die allen nacht in het huis des HEEREN staat.
Heft uw handen op naar het heiligdom en looft den HEERE.

Ps. 134:1 en 2.

Deze Psalm werd gezongen als afscheidslied, wanneer de pelgrims, na de groote feesten, Jerusaleem verlieten.

Zij waren nog getuigen geweest bij het laatste avondoffer.

Niet zonder weemoed maakten zij zich gereed om te scheiden van de heilige plaatsen.

Groepen feestgangers trekken in den avond uit om in den koelen nacht een goed eind voornit te komen.

Buiten de poorten toeven zij nog even en blikken vol eerbied op naar de timen des tempels, naar het heilig Zion.

Daar zien zij, bij het rossig fakkellicht, de tempelwacht van priesters en levieten.

Nu kunnen zij niet langer zwijgen.

Het lage dal roepen zij tot die wachters omhoog en wekken hen op om als knechten des Heeren Zijn Naam te loven en Hem heerlijkheid toe te brengen.

Welk een heilige belangstelling in den dienst Gods.

Bijna kunnen ze van de heilige stad en van het Zion Gods niet scheiden, die dankbare feestgangers, wier hart nog vol is van alles wat ze daar genoten hebben.

Maar ze moeten, versterkt met kracht in de ziel, terug keeren naar hun eigen levenskring en arbeid.

Zoo gaat het nog met het volk Gods, als het in het huis des Heeren door het Woord onderwezen, getroost en versterkt tot den levensstrijd wederkeert.

Is het dan wonder dat die pelgrims, op weg naar verre oorden, met zekere jalousie aan de tempelwachters denken, die in den stillen nacht mogen toeven op de hooge, heilige plaatsen in Zion?

O, laten zij toch Jehovah's Naam prijzen!

Die opwekking was allicht voor de tempelwachters noodig, opdat hun dienst geen sleutwerk werd.

Ook de ambtsdragers der Nieuwtestamentische gemeente hebben die biddende belangstelling zoo van noode.

Als het recht is moet er een wisselwerking van liefde en gebed zijn tusschen de ambtsdragers en de gemeente, opdat zij elkanders hart opwekken en aanvuren tot den dienst des Heeren.

Nergens toch is het gevaar voor een vormelijke sleur en een koude gewoonte groter dan bij het dienen in het heilige.

Daarom was het zoo goed dat de priesters en levieten door de godvruchtige schare bij het afscheid gewezen werden op hun dure roeping om niet maar gehuurde wachters op Sions muren te zijn, doch biddende dienaren des Heeren, voor wie het een verheven taak is de handen smeeënd op te heffen in den naam des volks tot het heiligdom om de gemeenschap des Heeren te zoeken en Hem dankend te verheerlijken.

Als het ambt meer in dat ideale licht werd beschouwd, dan zou er ook meer begeerte zijn onzen God daarin te dienen.

Wat maken die pelgrims in hun nachtelijk afscheidslied ons beschamaad.

Immers, voor ons staat bij den dienst in het huis des Heeren meestal de vraag op den voorgrond wat wij daar genieten, hoe wij er gesticht, getroost, onderwezen worden.

Of wij onder de bekoring eener boeiende rede komen.

Doch veel te weinig denken wij aan wat toch het allerhoogste moet zijn en moet blijven: of de

Heere er gediend, verheerlijkt, gelankt, aangebeden wordt; of het eeredienst is in den diepen en rijken zin des woords.

Israels vrome pelgrims roepen den priesters en levieten bij het scheiden van Jerusaleem toe: Looft den Heere!, wel wetende dat alleen het volk waarlijk gezegend wordt als de God des Verbonds eer en lof, dankzegging en heerlijkheid wordt toegebracht.

Mocht dat heilig motief ook ons dienen van den Heere meer beheerschen.

Dan zou er meer echte vreugde gesmaakt worden in de voorhoven onzes Gods, en ons geestelijk leven zou rijker bloeien.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

Verdediging onnoodig.

Het handhaven van het besluit onzer Redactie om geen ingezonden stukken inzake „de kwestie“ te plaatsen, van welken aard die ook mogen zijn, brengt de Redactie zelf weleens in ongelegenheid.

Bij wijze van uitzondering hebben wij al eens aan een „Predikantenvrouw“ het woord gegeven, maar voegden er dadelijk bij, dat het bij deze ééne uitzondering nu ook moest blijven.

Onder de vele stukken, welke wij sindsdien ontvingen, trok er één onze bijzondere aandacht en wij gevoelen het als een zekere strengheid, dat wij ook dit moeten weigeren.

De inzenders — ik kan hun namen wel noemen, het zijn de broeders H. Hart en R. Dekker — komen daarin op voor de eer van hun predikant, Ds W. Breukelaar van Zaandam, die in zeker blad per ingezonden stuk met laster werd beladen.

Dat deze broeders met zoo veel warmte opkomen voor hun predikant, doet ons op zichzelf al goed.

Hoe dikwijls wordt er niet geredeneerd: onze dominee is zelf mans genoeg om zich te verdedigen, wij zullen voor hem de kastjes maar niet uit het vuur halen!

Deze broeders denken er echter anders over. Daarom reeds is hun geste ons sympathiek.

De beschuldigingen tegen Ds Breukelaar in dat ingezonden stuk geuit, komen voornamelijk hierop neer, dat Ds Breukelaar er zich op zou hebben beroemd, dat hij het is geweest, die het proces-Geelkerken in goede banen heeft geleid, aan hem kwam 95 van de 100 pCt. eer toe. Ook zou Ds Breukelaar vier jaar geleden reeds op de Classis Haarlem hebben verklaard „als het in Amsterdam-Zuid rijt is, dan zullen wij daar eens het mes inzetten“.

De beschuldiger beroept zich daarvoor hoofdzakelijk op persoonlijke gesprekken, welke hij met Ds Br. voerde. Van een deel dier persoonlijke gesprekken waren de broeders Hart en Dekker getuigen. Zij moesten konstateeren, dat de mededeelingen van den aanklager bezijden de waarheid waren. Daarom zonden zij terwille van den naam van hun predikant een tegenstraffing naar het blad, dat den laster had helpen verbreiden. Het blad weigert het echter. Het plaatst wel een mak stukje, waarin den beschuldiger verweten wordt, dat hij veel te ver is gegaan en daarvoor zijn excuses heeft aan te bieden. Maar tevens een stukje, dat aldus eindigt: „Of Ds Br. moet het ingezonden stuk voldoende weerleggen, of wij weten dan nu wat wij aan de mannen hebben, die zich in deze treurige zaak zoo verdienstelijk (?) hebben gemaakt“. De Redactie vindt deze opmerking „volkomen ad rem“.

Nu is het o zoo begrijpelijk, dat de broeders Hart en Dekker zich tot ons blad wendden, opdat wij hen in de gelegenheid stelden hun predikant te verdedigen.

En toch....

Wij meenen ook voor hen ons besluit niet buiten werking te mogen stellen, te meer ook, omdat hij ons de regel geldt geen stukken, welke elders in de pers geweigerd zijn, plaatsing te geven, een regel, waaraan wij ook tegenover dat blad, zoolang het nog eenigszins mogelijk is, wenschen vast te houden.

De tijd zou kunnen komen, dat wij ons besluit moeten herzien.

Doch wij hopen dit niet.

In elk geval is daarvoor o.i. thans het oogenblik nog niet aangebroken.

Want hoe staat het met deze kwestie?

Het geldt hier niet een predikant, die bij ons Gereformeerde volk niet zoo bekend is. Ds Breukelaar staat niet alleen in Zaandam, maar in heel Gereformeerd Nederland door in de harten geboekt als een van onze uitnemendste mannen, die gedurende bijna 40 jaren met zelfopofferenden ijver zichzelf voor de zaak des Heeren gegeven heeft.

Zou men denken, dat zulk een man, algemeen hooggewaardeerd, door het eerste het beste lasterlijke stukje ook maar iets van de achting van ons Gereformeerde volk zou verliezen?

Och, kom!

Laten de broeders zich daarover geen oogenblik ongerust maken!

Ofschoon wij het in hen loven, dat zij hun dominee willen verdedigen, achten wij zulk een verdediging onnoodig.

De persoon van Ds Breukelaar is de beste verdediging.

Als hij niet op de sommatie van dat blad ingaat — wat ons om meer dan één reden het verstandigst toeschijnt — zal niemand dat verkeerd uitleggen, tenzij dan zij die paasmist moeten hebben tegen de Asser Synode.

Bovendien is er den laatste tijd al zoo veel laster verspreid, dat ons volk er zoo langzamerhand immuun voor wordt.

Ook lijkt het ons daarom te meer niet wenschelijk hun stuk op te nemen, omdat daarin eenige malen de naam van den beschuldiger voorkomt en wij dien liefst willen verzwijgen, ook al heeft hijzelf zijn aanklacht voluit onderteekend.

Informaties over hem luiden, dat hij reeds meer malen in sterk overspannen geestesleestand verkeerde — meer zeggen wij er niet van — en dat in zijn omgeving gevreesd wordt, dat dit ook nu het geval is.

Er is meer reden om deernis jegens hem aan den dag te leggen dan om hem met naam en toenaam aan ons Gereformeerde volk als lasterbaar voor te stellen.

Wij wenschen barmhartiger jegens dezen beklaagenswaardige te zijn dan het blad, dat zijn stuk opnam.

Moeten de persmanieren van dat blad dan niet eens worden signaleerd? Blijkens het ingezonden stuk van de broeders Hart en Dekker voorzie ik deze vraag.

Wat zullen wij daarvan zeggen?

Wij vertrouwen, dat, wanneer dat blad de periode der rustige bezinning is ingetreden, het deze zijn handelwijze zelf wel betreuren zal.

Misschien zal onze weigering van hun stuk de broeders toch teleurstellen.

Toch zullen zij na deze breede motiveering onze beslissing wel kunnen billijken.

Nog eens: wij achten hun verdediging onnoodig.

Als een kind in zijn onnoozelheid een handvol aarde tegen het Witte Huis te Washington werpt, in de meening het daardoor zwart te kunnen maken, zal men toch geen apologie houden om te bewijzen, dat het Witte Huis heusch wel wit is?

Men zal niet eens de moeite nemen, dat kluitje klei te verwijderen.

De eerste regenbui zal zich daarmee wel belasten.

Ook hier behoeft men zich geen zorg te geven.

Niet alleen in ons natuurlijke, maar ook in ons geestelijke klimaat laten de regenbuitjes niet lang op zich wachten.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Correspondentie.

H. te E. Uw onderscheiding tusschen uzelf en uw zaak kan ik niet aanvaarden.

Natuurlijk, dat u de boekhouding van uw zaak behoorlijk gescheiden houdt van die voor uw privé en voor uw huishouding. Maar daarmee wordt uw zaak niet iets dat buiten uw persoon om gaat, en dat niets heeft uit te staan met uw christen-zijn.

Ze is niets anders dan het geheel van uw handelingen in de uitoefening van uw maatschappelijk beroep.

En dat maatschappelijk beroep is een „godelijk beroep“. Het is de vorm waarin gij uw roeping van Godswege in het maatschappelijk leven hebt te vervullen.

Een deel dus, en geen gering — op zich zelf niet, en ook niet in verband met de kracht en den tijd dien ge er aan wijdt — van den dienst dien God van u vraagt.

En zoo dikwijls als ge de derde bede van het „Onze Vader“ bidt, vraagt ge daarmee, naar we in antw. 124 van den Heidelbergse belijden, dat de Heere u ook in uw beroep zijn wil leere doen „zoo gewilliglijk en getrouwelijk, als de engelen in den hemel“.

Go behoeft u van de ernstige beteekenis daarvan maar even rekenschap te geven, om te beseffen, hoe weinig daarmee strookt uw zeggen, dat uw zaak zuiver egoïstisch moet zijn.

Dit zou beteekenen, dat gij-zelf, zoodra ge zaken doet, met niets dan met eigen belang hebt te rekenen, m.a.w. dat een christen in „zaken“ geen christen hoeft te zijn; dat heel ons beroepsleven zou liggen buiten de sfeer van Gods heilige Wet en buiten den dienst van God.

Toch is dit — hoe kan het ook anders? — niet uw gevoelen.

Want zelf zegt ge, dat het zaken-egoïsme moet blijven binnen de grenzen der eerlijkheid.

Dit doet me dan ook vertrouwen, dat een oogenblik nadenkens, u zal doen inzien op wat heilloos spoor uw gedachten een oogenblik doolgeraaken.

En dan onderschrijft ge, zonder twijfel, wat ik schreef over het adverteeren in bladen die onchristelijke beginselen propageeren.

G. v. D. te R. kHeb uw ontboezeming met belangstelling gelezen.

Als het juist is, dat tal van gereformeerden zich des Zondagsmorgens hun n'euwsbl den laten b'zorgen, en daardoor meedoen aan het berooven van onze bestellers van hun Zondagsrust, deel ik ten volle uw verontwaardiging daarover.